

ضرورت برقراری محدودیت قانونی در تدوین لوایح متمم بودجه

از: دکتر محمود جامساز

ناهنجاری‌هایی خواهد بود که مواجهه با آن علاوه بر بار سیاسی، بار اقتصادی بیشتری را به دولت تحمیل خواهد کرد. باتوجه به آنچه ذکر شد. کسری اعتبارات جاری دولت از دو جهت قابل تعمق است. اول- نبود انضباط مالی در فرآیند اجرای بودجه که طبیعتاً ناشی از خصیصه ذاتی و ماهیتی رژیم اقتصاد دولتی است. لذا تا زمانی که اقتصاد دولتی، عواید حاصل از فروش نفت را درآمد جاری خود تلقی کند و پاسدار حاکمیت بلا منازع خویش بر اقتصاد کشور باشد، قطعاً امید چندانی به استقرار انضباط مالی نمی‌رود. زیرا تجارب تاریخی نشان داده است، خصلت گستردگی بوروکراسی و توسعه تصدیگری‌های دولتی به پشتوانه درآمدهای بی‌دریغ نفتی که مصرف‌گرایی را در پی دارد، انضباط مالی را بر نمی‌تابد. بیگانگی بوروکراسی دولتی با اصل انضباط مالی به گونه‌ای است که حتی قوانین مصوبه‌ای که دولت را مکلف به کاهش وابستگی بودجه دولتی به منابع نفتی و نتیجتاً کوچک کردن بدنه خود نموده، با تمهیداتی قانونی بی‌اثر شده‌اند. بدیهی است کاهش وابستگی دولت به درآمدهای نفتی خود سرآغاز تجدید نظر در مدیریت هزینه درآمد و توجه به اصل صرفه‌جویی و پرهیز از اسراف و تبذیر است که عمده‌ترین وجه انضباط مالی محسوب می‌شود. کاهش وابستگی بودجه به نفت که به موجب فصل

پدید آمده را می‌توان بی‌تردید ناشی از نحوه اعمال مدیریت هزینه‌های جاری و عمرانی دولت دانست این امر به وضوح در مورد کسری اعتبارات هزینه‌های دستگاه‌های

**ضرورت ایجاب می‌کند
محدودیت‌های جدی در
تقدیم لوایح متمم بودجه توسط
مجلس لحاظ شود. این امر دولت
را ملزم خواهد ساخت تا حرکت
خود را صرفاً در چارچوب بودجه
مصوب تنظیم نماید، تا اقتصاد
کشور از عواقب تومی
کسر بودجه مصون بماند.**

اجرائی در زمینه پرداخت حقوق و مزایای کارکنان دولت کاملاً مشهود است مگر آنکه دولت خارج از چارچوب برنامه چهارم توسعه و بودجه مصوب سال جاری، اقدام به استخدام‌های جدید کرده باشد که لزوماً در گزارش عملکرد تطبیقی دولت با برنامه چهارم به مجلس، پاسخگوی آن خواهد بود. علی‌احوال به نظر می‌رسد که قطعاً مجلس ناگزیر از تصویب بخش اعظم لایحه پیشنهادی اخیر است زیرا عدم پرداخت به هنگام حقوق و مزایای پرسنل دولت بارآور

بودجه ۸۵ حجیم‌ترین بودجه در تاریخ بودجه‌ریزی کشور بوده است، معذک لوایح متمم بیشتری نیز به منظور جبران کسری‌های پدید آمده در عملکرد هزینه‌های جاری و عمرانی دولت به مجلس تقدیم شده است. تصویب یک فوریت لایحه اخیر متمم بودجه به مبلغ سه هزار میلیارد تومان به اضافه سه لایحه متمم قبلی مصوب شده، از آنجایی که منابع بیشتری را از محل درآمدهای نفتی در اختیار دولت می‌گذارد، بی‌گمان انحراف مسلم از اصول و مبانی قانون برنامه چهارم تلقی می‌شود.

تصویب لایحه مذکور به دولت اجازه می‌دهد معادل ارزی ۲۵۰۰ میلیارد تومان دیگر از حساب ذخیره ارزی، به منظور تامین کسری هزینه‌های پرسنلی و یارانه‌ها و تکمیل برخی از طرح‌های عمرانی برداشت کند و همچنین برای تامین بخشی از هزینه‌های دیگر ۵۰۰ میلیارد تومان از محل درآمد فروش سهام شرکت‌های دولتی هزینه نماید. این در حالیست که اصولاً وظایف و تعهدات و هزینه‌های اجرایی دولت، متناسب با منابع مالی تعیین شده در قانون بودجه سال ۸۵ تعریف شده است مضاف آن که به دلیل مکفی بودن اعتبارات هزینه‌ای در بودجه ۸۵، دولت اعلام کرده بود که به هیچ وجه در لایحه متمم بودجه هزینه‌های جاری خود را افزایش ندهد. از این رو کسری‌های

دوازدهم برنامه چهارم توسعه، تا پایان برنامه باید به صفر برسد، فی الواقع به مفهوم کاهش تصدی‌های دولتی است که به رغم قوانینی که ضرورتاً در شرایط کنونی اقتصاد جهانی و قرار گرفتن در آستانه پیوستن دایمی به سازمان تجارت جهانی به تصویب قوه مقننه رسیده است با روح اقتصاد دولتی سازگاری ندارد. به همین سبب در فرآیند واگذاری‌ها از اهداف برنامه‌های توسعه به شدت عقب مانده‌ایم. بدیهی است علت این امر را باید قطعاً در نحوه اجرای خصوصی‌سازی پی گرفت که مجریان آن دست پرورده رژیم سرمایه‌گذاری بوروکراتیک دولتی هستند این در حالیست که خصوصی‌سازی‌های موفق در فرآیند انتقال رژیم‌های اقتصاد دولتی به نظام اقتصاد آزاد، محصول اجرای درست واگذاری‌ها توسط نهادهای فرادولتی و نماینده بخش خصوصی بوده است.

دوم: بار تورمی کسر بودجه‌های دولتی بر اقتصاد کشور - ناگفته پیداست که آثار بار

تورمی کسر بودجه را می‌توان در کاهش فزاینده قدرت خرید جامعه به ویژه در میان طبقات فرودست و آسیب‌پذیر مشاهده کرد. شیوه‌های مالی کسر بودجه‌های دولتی، همواره سبب ساز گسترش پایه پولی و افزایش نقدینگی بوده است، زیرا وجوه تزریقی به چرخه اقتصاد کشور فاقد مبانی تولید بوده و از خارج از سیستم به اقتصاد تزریق شده و حجم تقاضا را بالا برده و به ترقی غیرمتعارف سطح عمومی قیمت‌ها انجامیده و در بعد مصرف کاهش قدرت خرید جامعه را در پی داشته است. در بعد تولید نیز، موجبات افزایش هزینه‌های تولید را فراهم آورده و وجه رقابتی را از محصولات داخلی در مقابل کالاهای مشابه خارجی - که به طور فزاینده‌ای از مجاری رسمی و غیررسمی وارد کشور می‌شوند - سلب نموده است. نتیجه چنین فرآیندی بی‌گمان متوقف شدن تولید داخلی و نابودی اشتغال و افزایش جمعیت بیکار است.

حال با وصف چنین تصویری از آثار تامین

مالی کسر بودجه‌های دولتی به شیوه یاد شده جای این پرسش باقی است که چگونه مجلس محترم همواره به بخش اعظم لوايح متمم بودجه رای مثبت می‌دهد؟ آیا این امر به منزله تایید مجلس بر ضعف برنامه‌ریزی و نبود انضباط مالی دولت نیست؟ به راستی مجلس به وظایف نظارتی خود چگونه عمل می‌کند؟

طبیعی است تا زمانی که دولت‌ها قادرند دریچه‌ای به نام لایحه متمم بودجه را بر روی مخارج اضافی خود باز کنند، انگیزه‌ای برای صرفه‌جویی در هزینه‌ها و حرکت بر مدار انضباط مالی نخواهند داشت.

لذا ضرورت ایجاب می‌کند محدودیت‌های جدی در تقدیم لوايح متمم بودجه توسط مجلس لحاظ شود. این امر دولت را ملزم خواهد ساخت تا حرکت خود را صرفاً در چارچوب بودجه مصوب تنظیم نماید، تا اقتصاد کشور از عواقب تورمی کسر بودجه مصون بماند.

خواننده گرامی

تحریریه هفته نامه و ویژه‌نامه اتاق بازرگانی ایران آماده دریافت نظریات، پیشنهادات و انتقادات سازنده شما در رابطه با مطالب چاپ شده می‌باشد.

با بیش از بیست سال تجربه و کیفیت برتر در خدمات حمل و نقل بین المللی و امور گمرکی

شرکت بارانداز بهاور

**BARANDAZ BAHAVAR INT'L
TRANSPORT & SHIPPING SERVICE CO. LTD.
(CARRIER & FORWARDER)**

Tel : 009821 77632351- 77508430- 77500597- 77511619/20- 77632353/9
Fax: 009821 77533675
E-mail : barandazbahavar@neda.net
URL : www.barandazbahavar.com

حمل محمولات از اقصی نقاط دنیا به ایران و بالعکس (زمینی - دریایی - هوایی)

حمل محمولات نمایشگاهی و پروژه ای

ترانزیت کالا از مبانی ورودی کشور به کلیه گمرکات داخلی و مناطق ویژه اقتصادی

ترانزیت کالا از مبانی ورودی کشور به کشورهای CIS و خاور میانه و بالعکس

اخذ بیمه نامه باربری محمولات صادراتی و وارداتی

ترخیص کالا از کلیه گمرکات کشور و مناطق ویژه اقتصادی

دارای نمایندگیهای فعال در پنج قاره دنیا

سرویس (DOOR TO DOOR)

در اختیار داشتن بیش از صد دستگاه کامیون ایرانی و خارجی

جهت کسب اطلاعات بیشتر با دفتر مرکزی این شرکت تماس حاصل فرمائید.